

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasiló avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 11.

V Ljubljani, 15. sušca 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-vrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Vsebina: Vabilo. — Pozabljeno učiteljstvo in njegovo delo. — Naš denarni zavod. — Zborovanje goriškega učiteljstva. — Krivoverski klerikalizem — učiteljstvo te kliče pred sodbo ljudstva. — Bedno stanje učiteljstva in zahteva po od pomoči. — Beda našega kmeta. — Pisarna. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Politiški pregled. — Vestnik. — Razgled po šolskem svetu. — Listnica. — Inserati.

Vabilo k seji upravnega odbora „Zaveze avstr. jugoslov. učit. društev“

ki bo

dne 27. marca 1907 ob 2. popoldne
v hotelu „Južni kolodvor“

(A. SEIDEL)

v Ljubljani, Kolodvorske ulice.

DNEVNI RED:

1. Predsednik otvori sejo.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo o „Zavezinih listih“.
5. Poročilo o snovanju „Južnoslovanske učiteljske zveze“ in o snovanju „Slovanske avstrijske učiteljske zveze“.
6. Določitev kraja in časa prihodnji XIX. glavni skupščini „Zaveze“.
7. Posamezni predlogi in nasveti.

Vodstvo „Zaveze avstr. jugoslovanskih učit. društev“.

Predsednik:
L. Jelenc.

Tajnik:
Drag. Češnik.

Pozabljeno učiteljstvo in njegovo delo.

— Državnozbornske volitve so pred durmi. Stranke nastopajo in razvijajo svoje programe ter z njimi vabijo volilce. Vsa ta agitacija je podobna velikemu cirkuzu, ki vabi ljudi k predstavi z bobnom. Tudi politične stranke tolčejo na svojih shodih na veliki boben in hvalijo, obljubujejo, rotijo, lažejo, prete in rabijo vsa mogoča sredstva in vse mogoče blesteče fraze, da bi zvalili več volivcev v svoj tabor. Obljubujejo vse mogoče in nemogoče: zvišati cene živini, zraven pa poceniti meso, znižati davke, zraven pa izposlovati podpore, razorožiti državo, zraven pa zvišati kontingent vojaštva in nabaviti nove ladje, da sovražnik ne bo močnejši.

Kmetu hočejo privabiti posle in jih zadovoljiti z malo plačo, delavcu obljubujejo zvišanje plač in skrajšanje delavnega časa. Tako gre dalje vse to obljubovanje, proti koncu pa se pozove ljudstvo, da dvigne roke za kandidata in pri volitvah napiše na volilni listek pravega moža. To se bo vršilo sedaj dan za dnem, teden za tednom, tja do 14. maja. Takrat bo odločilen dan, in zmagal bo tisti, ki je znal več fraz in public nametati nerazsodni množici v obraz. In kaj ustreže množici najbolj? Kaj zaleže največ med obljubami? Samo tisto, kar obljubuje izboljšati gmotni položaj; pri nas pa še igra verstvo pretežni del teh mikavnosti. Ali bodo pa mogli zares tisti, ki obljubujejo, tudi vse to storiti? Nikdar! In zakaj ne? Lahko rečemo, zato ne, ker vse tiste obljube bazirajo na pretiranem in izmišljenem temelju. Kako more pač država kaj posebno pomagati, da bi se posamezniku izboljšal položaj toliko in tako, kakor si želi sam, če pa ta posameznik nima dovolj zmožnosti, da bi znal koristno in uspešno porabiti ugodnosti, ki bi mu jih nudila država. Masi ljudstva bi se dalo seveda najenostavnejše pomagati, če bi ji dali toliko denarja, da bi si s tem opomogla. Kakor pa vemo, nima naša država ne nobena dežela toliko sredstev, da bi mogla toliko stotin ljudi podpirati z denarjem.

Laž in slepitev je tedaj trditi in obljubovati znižanje davkov, zvišanje cene itd. Do vsega tega je ena sama pot, in ta je — pot do izobrazbe. Dokler bo pa ljudstvo v raznih stanovih tako malo strokovno izobraženo, kakor je sedaj, pa ni mogoče resno in trajno izboljšati splošne ljudske blaginje. In teh obljub, da se povzdigne strokovna izobrazba in uvede gospodarski napredek, teh obljub ne slišimo nikjer in v vseh programih jih ne najdemo zapisanih. In to je kardinalna potreba našega naroda! Seveda: gotovim političkim komedijantom ne prija beseda izobrazba, ker ta je za nje politički pogin.

Politiško pa ne pogine rad vsak, zato se je treba v dosego namenov poprijeti sredstev, ki vlečejo maso, a ne škodujejo političkemu komedijantu. Kako bi se čudno slišalo, ko bi na shodih čuli n. pr. med razvijanjem programa tudi to: „Vsak narod hoče biti srečen in zadovoljen. Zadovoljnost in sreča sta pa v tesni zvezi z življenjskimi odnošaji. Ako hočemo svoje javno življenje izboljšati, moramo uvesti vanje lepše navade in običaje, pred vsem si moramo pa zagotoviti trajen in zanesljiv življenjski obstanek. Vse to pa je le mogoče, ako znamo in razumemo

uporabiti vse prirodne zaklade in sile ter jih izkoristiti, da nam služijo za življenje. Prav in dobro porabiti vse prirodne zaklade zna pa le tisti, ki pozna vse zakone in lastnosti teh prirodnih sil in zakladov. Do tega spoznanja nas privede le ena zvezda vodnica — izobrazba. Toda izobrazba ne pride kar tako sama ob sebi, temveč treba je zato torišč, kjer se ta pridobi. Tu pridemo do temelja, ki zgradimo na njem poslopje potrebne izobrazbe. In to je ljudska šola. Zato si mora vsak državljan, ki hoče obstajati v človeški družbi in biti njen vreden in obenem zadovoljen član, pridobiti po potrebi večjo ali manjšo izobrazbo. Treba nam je zato šol in tudi — učiteljev. Dobre šole nam bodo več koristile, kakor še tako velike obljube zvišanja cen in znižanja davkov.“

Iz ust kandidatov tedaj ne upamo slišati takih programnih točk, zato pa tudi ne pridemo učitelji do tega, da bi prišlo potem na shodih naše delovanje v šoli na vrsto. Zato smo popolnoma zapostavljeni in prezirani. Če naše delo ni vredno, da se omenja na shodih, koliko manj pridemo mi delavci v poštev. Razumevno je tedaj, da se ne moremo prav nič ogrevati za tiste slavne kandidate, ki se hlinijo ljudstvu po shodih kot nekaki božji zaupniki, ki so poslani naravnost iz nebes, da rešijo naše ljudstvo gotovega pogina. Ker vidimo, da smo principijelno zapostavljeni mi in naše važno kulturno delo, zato moramo v svoji užaljenosti tudi storiti vse mogoče korake, da razkrivamo slepomišje, ki ga uganjajo politični sleparji. To smo dolžni svoji časti in svojemu ugledu.

Učiteljstvo naj tedaj pri vseh prilikah poučuje ljudstvo o sleparstvu, ki ga širi gotova stranka kar na debelo. Sinovi smo in bratje naroda, zato je dolžnost naša, svariti narod pred nevarnim in priliznim sovražnikom. Smo pa tudi delavci v šoli, t. j. v svetišču, kjer se vzgaja naša mladina, in zato imamo poleg dolžnosti tudi pravico, da se pobrigamo za prospeh šolstva in odstranjujemo vse ovire, ki se stavijo na pot, po kateri stopajo naši uspehi. Ako bomo povsod in vselej neustrašeno zastopali svoje stališče in svoje težnje, moramo končno predreti tudi najtršo steno, in tisti, ki nas danes zapostavljajo in mečejo očitno blato na nas, bodo primorani spoznati, da je le v izobrazbi in napredku pravi obstoj vsakega, tako tudi našega malega naroda.

Tedaj pride naš dom! Tega nam ne vzame vsa zloba in vse zapostavljanje, ker je zakon narode ta, da pride samo to, kar mora priti!

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodono naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —
Promet do konca svečna 1907 K 23.245-19.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Zborovanje goriškega učiteljstva.

Dne 7. t. m. se je vršilo v Gorici zborovanje goriškega učiteljstva. Mi sicer nismo bili obveščeni o tem zborovanju, vendar smo dobili več poročil, izmed katerih pa objavljamo samo tri. Že to, da so sklicatelji prezrli naš list, ima svoj pomen in — namen.

Dne 7. t. m. se je vršil napovedani učiteljski shod v Gorici. Udeležba je bila z ozirom na važnost dnevnega reda majhna, zlasti iz tolminskega in sežanskega okraja. Bilo je le okolo 80 oseb. Sklicatelj shoda, nadučitelj Bajt, je poudarjal moč in vpliv časopisja v sedanjih časih in končno predlagal, naj ustanove učitelji goriške dežele politični tednik za preprosto ljudstvo. Vnela se je živahna debata, v katero so posezale osebe obojega spola. Za list so govorili gg. Bajt, Balič, Cenčič, Medvešček in Možina. Poudarjali so potrebo takega lista za učiteljstvo goriške dežele. Proti-govorniki, tovariši Furlani, Urbančič, Rustja, Vendramin, Križman in gđ. Lebanova so poudarjali neprimeren čas, slabe posledice za učiteljstvo, ker bi se z ustanovitvijo političnega tednika ustanovila tretja stranka, ki bi se morala bojevati proti obstoječima, in poudarjalo se je, da bi bila blamaža za učiteljstvo neizogibna. Tovariš Križman je poudarjal solidarnost in skupno delovanje vsega slovenskega učiteljstva ter predlagal, naj bi učiteljstvo podpiralo že obstoječe stanovske liste in se tesneje oklenilo „Domačega ognjišča“, ta list širilo med ljudstvom, po okolščinah povečalo obseg in pomnožilo izhajanje. Tem potom bi si učiteljstvo pridobilo ugodnih tal za prihodnje uspešno delovanje. Gospod Bajt je ugovarjal, češ, da ima „Domače ognjišče“ le vzgojno nalogo. Tovariš Berginec je izjavil, da ni učiteljstvo sežanskega okraja za ustanovitev novega lista.

Ker se je opazilo iz debate, da je vprašanje o ustanovitvi političnega tednika še nedozorelo, je bil sprejet predlog tovariša Križmana, naj se vsa zadeva obravnava v okraj. učit. društvih ter istih sklepe še enkrat skupno pretresa.

Tovariš Kokole iz tolminskega je odobral ustanovitev lista, bodril k temu učiteljstvo, a ker je videl, da ni še dovolj poguma, je pritrdil posredovalnemu predlogu.

* * *

„Eden mlajših“ nam je poslal to-le poročilo:

Dne 7. marca t. l. je sklical tovariš Fr. Bajt iz Ajdovščine v dvorani „Pri zlatem jellenu“ v Gorici shod slovenskega učiteljstva na Goriškem in Gradiščanskem s sledečim dnevnim redom:

„Posvečovanje, ali bi slovensko učiteljstvo na Goriškem in Gradiščanskem moglo vzdrževati tednik za svoj stan in njega prijatelje. Podrobni načrt za izdavanje takega lista.“

Namen tega shoda je bil, da bi pričelo slovensko goriško učiteljstvo svoje delovanje na gospodarskem polju. Vse to je pozdravljati z največjo navdušenostjo, odločno pa se je treba upreti, če bi se že sedaj nekateri tovariši potegovali za ustanovitev novih strokovnih ali političnih listov.

Na shodu se je razvila živahna debata. Poudarjalo se je, da bi bil za naše ljudstvo na Goriškem potreben nov politični list, ki ne bi trobil ne v ta, ne v oni rog, temveč da bi deloval za izobrazbo širše mase. Obenem naj bi list pokazal, da je učiteljstvo resnično zavzeto za izobrazbo in korist ljudstva, ne da bi iskalo strankarske dobičkarije.

Ta potreba se res kaže, zato ideja ni slaba, a dandanes še neizvedljiva. Politiški list bi zmrznil, učiteljstvo bi bilo blamirano, in bi moralo z delovanjem v tem smislu prenehati za lep čas. Vse slovensko učiteljstvo, združeno v močno falango, bi take ideje moglo uresničiti in tudi uživati plodonosen sad svojega delovanja. Naši koraki naj bodo umerjeni, da se ne upehamo, še preden bi dosegli svoj smoter. Menda mi bodo tovariši pritrdili, da je ravno nanovo izdani list „Domače ognjišče“ prvi korak, ki pripravi ljudstvo sčasoma do spoznanja, kdo je tista „brumna duša“, ki posvetuje vse svoje delo za iz-

obrazbo mase, ne da bi iskala dobička. Temeljni kamen za naše vzvišene ideje je tu in širite imenovani list, da pridobimo ljudstvo zase!

Lahko postanemo v javnosti mogočen faktor, a to dožemo, ako bomo vsi slovenski učitelji svoje moči dobro zastavili in se ne cepili v Primorce, Kranjce in Štajerce.

Pri shodu se je tudi utemeljevala potreba učiteljskega strokovnega lista za Primorsko, češ, da „Učiteljski Tovariš“ ne prinaša člankov, ki bi se tikali naše dežele. Na to je kratek odgovor! Naročajte si „Učiteljskega Tovariša“, pridno ga berite, in, kar je najglavnejše, pišite nanj, in potem bo ta list tak, kakršnega se želite vi nanovo ustanoviti! Dopise iz Primorskega si moramo Primorci sami preskrbeti in uredništvo zalagati z njimi. Kako naj neki kranjski ali štajerski učitelj piše o težnjah in stanovskih zadevah s Primorskega, če jih ne pozna? Torej: pero v roko, pišite v „Učiteljskega Tovariša“ kaj več kot do sedaj in potem odpade potreba stanovskega lista za našo deželo*).

Le v skupnem delovanju dosežemo večjo moč, ne pa da bi svoj strokovni list ustanavljali, medtem ko je še treba naše obstoječe liste podpirati gmotno, kakor tudi duševno.

Za uresničenje in uspevanje učiteljskega politiškega lista je enako predpogoj, da stanovske akcije skupno podpiramo, ne pa da bi se drug drugega slabili s slabimi podjetji.

Veselilo me je, ko sem videl pri shodu, da je večina primorskega učiteljstva mojega mnenja, kar se je najlepše pokazalo takrat, ko so tovariši pobrali suknje in klobuke za odhod. Gospod nadučitelj Bajt je namreč vztrajal z vso doslednostjo pri 1. točki dnevnega reda, ki stavi čudno vprašanje, če bi izhajal učiteljski strokovni list za Primorsko, kakor hitro ga podpirajo vsi učitelji z dopisi, kakor tudi gmotno. K temu vprašanju je moral vsak učitelj odgovoriti z da, ker nas je dovolj za to. Učiteljstvu ni šlo za tako čudno zavito vprašanje pri skoro nedosegljivem pogoju, ampak zahtevalo je ono, naj pride predlog na glasovanje, če se tak list ustanovi ali ne. G. predsednik je rekel, da je to vprašanje na dnevnem redu, da se ga je že obravnavalo in je silil k razmotrivanju glede podrobnega načrta za izdavanje lista. Nato je učiteljstvo odšlo, kar je znak, da je za združevanje vsega slovenskega naprednega učiteljstva.

Delajmo torej za svoje sedanje glasilo, zvežimo se v neprelomljiv povezok palic! Izmed tovarišev naj nam bo le tisti neprijeten sodrug, ki je zoper skupnost. Vsakemu tovarišu vojsko, kdor ni naročen na „Učiteljskega Tovariša“ in „Popotnika“ in ne širi „Domačega Ognjišča“.

S temi besedami se nisem lotil g. Bajta, saj tega vsak pozna, da je „delaven mož in pravi učitelj“.

* * *

Tretji dopis, ki ga objavljamo zaradi pravicoljubnosti, se glasi:

Učiteljstvo goriške dežele je imelo v četrtek, dne 7. t. m., shod v Gorici, pri katerem se je imelo razgovarjati o edini točki dnevnega reda, namreč: Ali more učiteljstvo na Goriškem izdajati političen list za ljudstvo s samoslovenskim programom, t. j. ne klerikalne pa tudi ne liberalne baže slovenskih časopisov.

Učiteljstvo se je izreklo, da more izdajati tak list, z vsemi proti enemu glasu. Ta je bil mnenja svojih višjih, da naj učiteljstvo lepo molči in gleda skozi klerikalna birokratska očala, da je boljše, da se naš narod zastrupi z osebnim bojem. Seveda

se je močno prikupil s tem činom, a menda ne pravim učiteljem, ki so za to tu, da izobrazujejo svoj narod, da ga vodijo do popolnejše izobrazbe in prosvete ter omike.]

Med učiteljstvom goriške okolice je najbolje razvit čut samoljubja in nevoščljivosti med večjim številom učiteljev, kar se razvidi iz tega, da, če učitelji iz drugih okrajev kaj dobrega predlagajo, se nikoli ne izvrši, ker jih tare nevoščljivost, da bi bili prehiteni. Na pr. to pot so podali zgornji predlog učitelji iz ajdovskega sodnega okraja, in vsi so bili za predlog razen enega, a ker so Ajdovci predlagali, se ga ne sme izvršiti. In tisti učitelji iz goriške okolice, ki so prej glasovali, da se more izdajati, so glasovali proti realiziranju zgornjega predloga. To je istina, na katero lahko prisežem.

In tako se nalašč bega učiteljstvo, da, še celo so se izrazili učitelji iz goriške okolice, da, če bi kandidiral učitelj iz ajdovskega okraja v kako važno korporacijo, ga ne bodo volili. In takih primerov imam več sto, a za sedaj naj zadostuje to. Ob priliki pa druge take reči spravim na dan, da se bo vsaj vedelo, pri čem smo. Kako naj imenujem tako postopanje? Vsa imena ima, samo ne učiteljskega, kolegialnega ne. Lahko navedem imena vseh teh ptičev, da jih javnost spozna, a žal mi je, da so med nami.

Mnogo bridkih besedi mi sili izpod peresa, ali za sedaj molčimo!

Vem, da so čitatelji mnenja, da osebni boj v takih dimenzijah, kakor je pri nas, ne koristi Slovincem. In bi ne bilo dobro, da učiteljstvo, ki menda vrši važno nalogo med narodom, stopi enkrat iz šole na plan med narod za narod. Učiteljstvo uči zato čitati, da potem mladeniči berejo časopise, ki ne vrše popolnoma pravilno svoje naloge. Dokler učiteljstvo ne stopi med narod iz prašnih šolskih sob, bo naš narod malo napredoval.

* * *

Drugih dopisov ne priobčimo, ker so preveč osebnega značaja. Pridržujemo si pa pravico, da rečemo o priliki katero s svojega stališča.

Krivoverski klerikalizem — učiteljstvo te kliče pred sodbo ljudstva.

(Konec.)

„Kdor je z nami, tisti je naš“, more biti naše geslo. Mi moramo biti v prvi vrsti učitelji in vzgojevalci; pobijati moramo strasti in napake ter delovati z vsemi silami za splošni napredek, kazati na korist omike in šolstva in na svoje sovražnike, naj bodo ti potem katerekoli politiške stranke. Pravega politiškega prepričanja je med preprostim narodom, pa tudi med polizobraženci bore malo. Klerikalcev je največ takih, ki mislijo zaradi zlorabe vere, da se bije boj zoper vero. Ti ne vedo za pohlepnost in zvižanost klerikalizma. Že mnogo let klerikalizem laže, obrekuje in na vse pretege zavija resnico zoper moderno šolo, a ljudstvo le še ne izpregleduje, da bi bila ta šola z učiteljstvom vred tako brezbožna in nevarna. Že davno je ljudstvo sodilo učiteljstvo in šolo. Imeti hoče vedno več šol. Povsod zdajo nove šole. Ako bi bile slabe, bi se ne zmenil nihče zanje, Seveda so klerikalizmu šole napoti. Izšolan, izomikan in izobražen narod se ne da slepo voditi za nos. Klerikalizem vpije, da je prijatelj šole, napredka in omike, saj je delaven in tudi do skrajnosti marljiv na literarnem, socialnem in gospodarskem polju, a vse obrača le v svoj prid, vero ima za vado; kar drugi delajo je vse zanič, če je še tako dobro; vsak mu je brezverec, ki ne trobi v njegov rog, čeprav živi zgledno kot vsak drugi.

*) To je gola in sveta resnica!

Nasprotno pa je politički njegov somišljenik njegov največji, najvdanejši in najzaupnejši prijatelj, če ima še tako grde pege na sebi; če je tat, javni lažnik in obrekljivec, oderuh, skopuh, krivoprisežnik, zaradi deliktov že večkrat sodnijsko kaznovan in preganjen, če je do kosti korumpiran in izprijen, samo da ima denar in veljavo, da tuli in trobi v njegov rog — klerikalizem je z njim do skrajnosti usmiljen, potrpežljiv, češ, to je pravi in poštenu katoliški mož. Četudi nikdar ne gre v cerkev in živi pohujšljivo, ga zagovarja in ga ima v skrajni sili celo za žrtev liberalizma, če ne že za mučenika, kar se je večkrat zgodilo. Greh zagovarjati, zamolčati, grehu dajati potuho in z grehom se celo bahati je vsakdanje delo našega klerikalizma — to so evetke modernega katoličanstva. Človeka v nasprotnem taboru morališko ubiti, mu jemati čast in poštenje, mu škoditi na imetju in kruhu, to je njegovo delo. Za druge kakor za sebe in svoje nima smisla in srca. Vse to bomo o priliki dokazali z neovrgljivimi dejstvi, saj nam mora dati naš klerikalizem končno vendar odgovor, če ima v sebi le trohico poštenosti, verskega duha in čut moškega ponosa. In takšni ljudje preté nam učiteljem, ki živimo med narodom, delavni v okviru svojega poklica, ki se trudimo za narod, kateri nas vsak dan opazuje, za katerega živimo, trpimo in delamo, da nas bo isti narod za naš neumorni trud sodil in obsodil. Takih učiteljev ne maramo, ne zaupajmo jim svojih otrok! Da, to je bila, je in bo želja našega klerikalizma, ki nosi na sladkosmehljajočih ustnicah, v ovčji ponižnosti Kristusove lepe nauke, jih lepo oznanja in uči, a jih zavija le sebi v prid, drugim pa v pogubo. Rekli smo že ob napovedi tega boja, da hočemo marljivo gledati na to, da klerikalna drevesa pohujšljivosti, obrekljivosti in zapeljivosti ne bodo zrasla do neba. Mi smo mu najbolj napoti, to vemo prav dobro. Vemo pa tudi, da je naše delo pošteno, odkrito in javno, zato se ne bojimo nikogar, tudi mogočnega klerikalizma ne. Značaj moža in njegove delavnosti se spozna v sili. Učiteljstvo je v teh hudih časih lačno; stradati mora, da preživlja sebe in svoje, a ne more odstopiti od svojih načel, ne more ukloniti svojega tilnika in reči: „Dajte nam kruha, pa smo vaši!“ Tega ne more storiti in tudi ne bo storilo, ker bi s tem priznalo, da ni vredno častnega imena odgojevalca. Vemo prav dobro, da bo klerikalizem napel vse peklenske moči, da bi strmoglavil učiteljstvo in moderno šolo, a to se drži natančno šolskih zakonov in svoje prisege, pot do popolne zmage je še jako daleč, strmoglaviti mora poprej državne šolske zakone, kar pa pojde težko, po naših mislih je to celo nemogoče. Dotlej bo imel torej še dovolj dela, namazati bo moral še mnogo vagonov papirja z obrekovanjem učiteljstva in moderne šole. Vemo prav dobro, da bo napel vse svoje moči, da bi nam škodoval kakor do sedaj. Od pamtiveka je bil naš zagrizeni in smrtni sovražnik na katoliški podlagi in tak tudi ostane, to vemo prav dobro. Poprej bi smeli pričakovati, da bo tekla Sava proti Triglavu, kakor da bi se naš klerikalizem ponižal v prijatelja šolstva. A vkljub temu se bo šolstvo razvijalo, množilo, uspevalo in napredovalo v največjo žalost, jezo in sramoto klerikalizma. Da nam bodo klerikalci v deželnem zboru nasprotni kakor vselej, da bodo ovirali regulacijo učiteljskih plač, tudi vemo. A končno se bo moral vendar vdati kakor vselej, rad ali nerad, pritisku od zgoraj. Danes je učitelj na Kranjskem unicum med vsemi stanovi na svetu. Vsak hlapec in dekla brez študij ima boljše dohodke od učitelja začetnika. S 66 kronami na mesec brez stanovanja in hrane mora izhajati ali pa poginiti. Klerikalizem se smeje in si mane radosti v svojem katoliškem prepričanju, trdeč: „Ne vinarja ne v poboljšanje učiteljem!“ Mar je njemu stradajoči, da je le sam sit v katoliškem prepričanju, da se le njemu dobro godi — vse druge naj vzame hudič, če

hoče, saj ni mojega prepričanja, saj ni moj bližnji, saj je dovoljeno po novi klerikalni veri trgati zaslužno plačilo delavcem in najemnikom, saj Kristus priporoča po novi veri izkazovati ljubezen le somišljenikom, dobrote le vdanim, vse druge pa sovražiti ter pustiti poginiti kot pse za plotom. Huj, nova vera našega klerikalizma je res krasna; prijadrali smo srečno v Kristusove čase nazaj, ko je Zveličar karakterizoval farizeje: „Poslušajte, kar vas uče, a ne živite po njih vzgledih!“ Tudi naši moderni farizeji uče lepo, a delajo in živijo ravno narobe. Učiteljstvo se je postavilo tem grobokopom porobu; pozna jih, ker jih zaradi svojega poklica mora poznati.

Klerikalizem je na napačni poti, a tega v svoji slepoti ne vidi, pravzaprav noče videti, če mu še tako očitno dokažeš. Slep je, gluhi in do skrajnosti otrpnjenega srca — drvi naprej po svoji krivi poti in vpije, če se mu vse ne posreči: „Krivoverci napadajo sv. katoliško cerkev!“ Da je pa sam tega kriv, da sam ne živi in ne dela v duhu vere, o tem ne mara slišati ničesar. Mi smo prepričanja, da bi klerikalizem že davno dosegel svoje namene, ako bi bilo njegovo hrepenenje po nadvladi v političnem, socialnem in gospodarskem oziru božja volja. A to njegovo stremljenje razpada povsod v prazen nič. Pri nas nosi sedaj zvonec, se čuti mogočnega gospodarja, bije in zmerja, sovraži, laže, mori morališko bližnjega na časti, poštenju in imetju, končno pa mora priti čas, da bo konec temu brezbožnemu delu. Ljudstvo bo sodilo svoje sovražnike, spodilo bo volkove v ovčji obleki v cerkev nazaj k izpolnjevanju tega, za kar so poklicani in postavljeni.

Končno nam sili vprašanje na površje, ali je mogoča s takimi ljudmi sprava zaradi ljubega miru, zaradi blaginje in napredka našega naroda? Kolikor poznamo razmerje po mnogoletnih lastnih poizkušnjah in zgledih drugih kronovin in držav — bi bila vsaka sprava z njim zaman. Tudi pri nas so že poizkusili tako spravo, a klerikalizem je snedel besedo, vojska se je nadaljevala. Mož, ki je pod častno besedo lagal v deželnem zboru, je klerikalizem postavil na čelo klerikalnemu časopisju. Mojrsko se drži, vsa čast mu! Cvetke iz svojega vrta daje učiteljstvu večkrat pod nos; ta duh je res močan — peklenskemu smradu popolnoma sličen. Šopek je poln ostrega trnja, da zbada do krvi. Sedaj nam je dal zopet vonjati tako cvetko. Da, ta mož dela klerikalizmu vso čast, lahko je ponosen nanj!

Kako se bo pa vendar končal ta boj? Če bomo držali križem roke ter samo gledali, kako klerikalizem dela, seje ljuliko, prepir in sovraštvo, bo žel zmago klerikalizem. Naša dolžnost je, da narod, med katerim živimo, za katerega trpimo, se mučimo in delamo, tudi poučimo o nameri klerikalizma. Respektirajmo vero kot nekaj nedotakljivega in svetega, glejmo pa obenem kako se vera zlorablja od klerikalnih prvakov. „Med ljudstvo za ljudstvo“, naj bo naše geslo. Neumorno, pridno, vestno in vztrajno delo mora roditi polagoma obilno dobrega sadu. V prvi vrsti moramo biti edini v svoji stanovski organizaciji z geslom: „Vsi za enega, eden za vse“. Taki velesili ne pride sovražnik kmalu do kože. Treba je zbudjati zaspance na vztrajno delo. Vsak naj dela dosledno po vseh svojih močeh. Tako si pridobimo ugled med ljudstvom, potem pojde lahko in gladko samo ob sebi. Znani so nam mnogi slučajji, kjer so učitelji možje na svojem mestu, ljudstvo jih visoko spoštuje, vsako rovanje, obrekovanje, poniževanje in sramotenje ne izda prav nič — klerikalizem se samo smeši s tem v očeh ljudstva. Kdor pa ni za vztrajno delo, kdor se ne zna varovati sovražnih navalov, ampak podleže slabostim — ta je sam kriv, da ga klerikalizem mrevari in mu škoduje.

Za enkrat smo zopet dali v ofenzivi našemu ljubeznivemu klerikalizmu rekontro s tem, da ga zovemo na odkrit in pošten

boj z dostojno polemiko, kakršna se spodobi omikanim ljudem. Bojimo se ga prav nič ne, ker imamo toliko nabranega gradiva, da ga je za večletno dostojno bojevanje na ostajanje. Torej, ljubi naš klerikalizem, če si res katoliškega prepričanja, če živiš, se ravnaš in delaš na verski podlagi, katere nauke sam učiš, stopi na dan. Krivoverski klerikalizem — učiteljstvo te kliče pred sedbo ljudstva!

Bedno stanje učiteljstva in zahteva po od pomoči.

Na javnem splošnem shodu štajerskega učiteljstva v Gradcu, dne 2. februarja 1907, govoril Karel Gassareck. Po originalu poslovenil — ij —

(Dalje.)

Ako premotrujemo državne uradnike po njih predizobrazbi, dobimo več skupin: skupina z akademično naobrazbo, s srednjo šolo in maturo, s strokovno naobrazbo, kamor pripada tudi učiteljske, s nepopolno srednješolsko naobrazbo in z naobrazbo ljudske šole ter z vojaščino.

Učiteljstvo stoji v tem zmislu nekako na boljši sredini.

Ako pa se hočemo ozreti na uradni krog — vsaka mala vas — kar pa ni sposobno za čast uradnika, tedaj lahko rečemo: čim bolj je oddaljena šola, toliko bolj je težavna služba.

Sicer pa imajo davkoplachevalci tega malega kraja tudi pravico, da jih država vzdržuje in skrbi zanje.

Colninski in železniški uradnik ostane, kar je, namreč uradnik, tudi v najoddaljenem obmejnem gnezdu. Učitelja pa naj njegovo mesto poniža! Če obstoji kak razloček, se ta lahko le razlaga v korist učiteljstva.

Učiteljeva služba je začetkoma ravno tako težavna in odgovornosti polna kot pozneje; uradnik pa dela začetkoma nesamostojno, samo da ima več plače kot učitelj. On tudi neha z višjo plačo, četudi ne more pokazati na druge študije kot na poset ljudske šole; zakaj on doseže 8. činovni razred in plačo čez 4000 K.

Učitelj pa s posebno strokovno naobrazbo naj bi tega ne mogel doseči?

To bi moralo biti čudno.

Ali nam prisodite, da imamo višje, dolgotrajajoče in drage študije in nam to šteje v dobro, kakor se šteje to maturantom srednjih šol in visokošolcem — ali pa se ozrite na resnično težavno naše delo ter primerjajte delovanje uradnikov (registriranje aktov, pisanje protokolov itd.) z našim, t. j. vzgajanjem mladine.

S tem pa nikakor nočemo kaj predbacivati uradnikom, ki sicer izpolnjujejo dolžnost in službo.

Mi učitelji privoščimo vsakemu stanu njegovo dobro, a mi pa zahtevamo tudi z ozirom na dostojnost svojega stanu, na koristnost našega dela in na zakon samospoštovanja, da se nam da nam pripadajoče mesto v državi in da se nas obenem tudi reši iz bednega stanja, v katerem živimo.

Ena teh zahtev je zvezana z drugo; zato moramo mi, ako hočemo, da senas pošteno in primerno plača, tudi gledati na povzdigo našega stanovskega ugleda.

Kot kaj so smatrali svoj čas gledališkega glumača, zdravnika itd.? Kot to, kar se je smatral po plačevanju.

Zato moramo tudi mi učiteljstvo za svoj idealni poklic zahtevati drugo kot sramotno plačo.

Poglejmo n. pr. iz srednjih službenih let: 20 službenih let kot učitelj — kot uradnik.

V zadnje imenovanem slučaju je služba moža spravila gotovo v 10. činovni red in mu zagotovila 3000 K plače; kot učitelj pa ne velja nič in ima v najboljšem slučaju, če je nastavljen v Gradcu, 2500 K, drugače pa največ 2200, 2000 ali celo 1000 kron plače.

Razloček med državno službo kot uradnik in med deželno službo kot učitelj: 500 do 1100 K zapostavljanja.

In v takem položaju naj bo učitelj zadovoljen!

Največja nezadovoljnost pa je v tem, da imamo neenakosti v plači pri enako težavnem delovanju in pri enakih življenskih razmerah.

Ako se nam pa dovoli druginjsko doklado, naj se nam da v enaki meri.

Da se izenačijo „podučitelji“ z boljše plačanimi tovariši, je zakon pravičnosti in zato ne bode treba velikih zneskov. Ravno tako ne vračunanje provizoričnih službenih let v penzijo. Toliko mora deženi zbor zmoči.

Oglejmo si pa še tudi one srečne stanovske tovariše, ki si svoj položaj izboljšujejo z raznimi stranskimi službami.

Najpoprej organisti. — Služba potrebuje mnogo časa, slabjšim naturam škoduje na zdravju in je predvsem nedostojna svobodnemu učiteljskemu stanu. Dohodek te službe je različen in na nekaterih krajih tako majhen, da se niti ne izplača ga sprejeti. Učitelj večkrat prevzame to službo občini na ljubo, časih tudi pod pritiskom razmer.

Pravi pospeševalec učiteljstva in šole pa ne bo nič dal na orglarsko službo kot postransko službo učitelja.

Nadalje obrtne šole. — Resnično težavno učno delo, mnogokrat plačano po prastarem pravilu.

Druge postranske ure na drugih učnih zavodih so pač redke in le malokateremu dostopne.

Ponavljalni pouk posameznih učencev ne da nobenega primernega plačila. Čas bi pač bil, da bi se učiteljska društva zedinila glede plačevanja za posamezne ure, in ta tarif bi moral biti za vse obvezen.

Pridemo še na postranske zasluzke, kot učitelj godbe, te lovadbe, pisatelj, umetnik. No, so tudi redkokrat take, da bi kaj nesle. Vsak postranski zaslužek pa je ropanje življenske moči učiteljeve. Ako nas silite k delovanju brez počitka, s tem pač vedno bolj obtežuje penzijski fond.

Elasticiteta duha, umetninska stran učiteljskega poklica izginjuje v enakomernem mlinu držanja ur. Škodo ima javna šola.

Še nekaj! S tem, da šolska služba že sama iz sebe ne more učitelja preživljati, je izgubila ugled v naših očeh, pa tudi v očeh drugih stanov.

„Služba redi moža!“ Ta ponosen izrek pač ne moremo obračati na učiteljski poklic.

Zato je pač umevno, da naše hlastanje po postranskih zasluzkih škoduje ugledu stanu.

Iz tega stališča moramo pač smatrati novico, ki pravi, učitelj se naj porabi pri montiranju električnih vodov, ako on ceneje stori to delo kot monter po poklicu. Tako daleč pa mi ne smemo pustiti in odklanjamo namen graškega višjega dež. sodišča.

Kratko rečemo:

Postranske službe so škodljive, deloma tudi nedostojne in končno negotove, v slučaju bolezni moramo dobiti namestnike za drag denar in tako imamo lahko od njih namesto večjih dohodkov še nepotrebne stroške.

Mi učitelji bomo od zdaj naprej rekli: „Delavec je vreden svojega plačila.“ Štajerska, ako ne moreš

plačevati svojega učiteljstva, pa se odreči priljubljenega načina ljudske izobrazbe in si vzgajaj napol barbare!

Dosedaj smo se čutili z našo službo v enoti, naša šola, naši učenci — kakor lasten jaz se je nam vse zdelo.

Dežela hoče najemnike. Ona jih pa bo tudi dobila zaradi svojega vedenja napram nam. Na nas se ne sme nalagati krivde.

Mi govorimo vsi deželi o tem; zakaj mi nismo zato tukaj, da bi igrali skrivalnice.

Iz mojega govora se ve, kako smo prišli v današnje stanje, kaka beda vlada v učiteljskih krogih in kdo je poklican, da odpomore.

• Pribijmo:

Mi zahtevamo odpomoči, ki naj bo pa za vse enakopravna, mi ne želimo prednosti za posameznike, pač pa naj nihče nima škode od nje. Mi nikakor ne želimo, da bi katera vrsta šol ali učiteljev bila napram drugim boljše opremljena n. pr. mestne šole napram onim na deželi, ali učitelj napram učiteljicam.

Vsem se naj po draginjski dokladi poboljša stanje, zakaj vsi, tudi učitelji v I. plačilnem razredu žive v bedi. (Dalje.)

Beda našega kmeta.

Spisal V. Strmšek.

(Dalje.)

Kako je urediti pouk za kmeta?

3. Ljudske knjižnice, bralna in kmetijska društva.

Dokler pa ne poskrbe našim bodočim kmetom takšnega strokovnega pouka, se moramo zadovoljiti z drugim, a tudi važnim pomočkom. Osnujmo pri vsaki šoli ljudske knjižnice in skrbimo, da bo naša, šoli odrasla mladina rada prebirala tam zbrane knjige. Tudi s temi močno zajezimo duševno lenobo in če se nam posreči, doženemo mnogo. Z razumom čitajoč človek ostane duševno čil in je povsod na svojem mestu.

A tukaj slišim sedaj dva ugovora. Učitelj pravi: „Kje dobim sredstva za nakup in vzdrževanje knjižnice“, in kmet reče: „Moji otroci imajo vedno dovolj dela, nimajo časa brati.“ — No, kmetov izgovor kmalu premagamo, če pogledamo, kako se pri nas stari in mladi ljudje trgajo za zanimive knjige, kako romajo te od hiše do hiše, dokler jih ne raztrgajo.

Drugače pa je z učiteljevim ugovorom. Taka knjižnica stane res precej denarja, in če se ne oskrbuje vestno, je je kmalu konec. Ko bi se kmetje ne izgovarjali, da ne potrebujejo knjig, bi bilo lahko. Zložili bi potrebno vsoto po kronah in plačevali bi letne doneske posamezno ali pa potom občinskega prispevka, in mirna Bosna. — V označenih razmerah pa bo treba hoditi drugo pot. Kmetu prijazna inteligenca in posebno še naši denarni zavodi bodo morali podjetje gmotno podpreti, če se naj uresniči naša namera. Ko so si štajerski učitelji osnovali svojo „Zvezo slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“, so že mislili na to in so v svoja pravila sprejeli tudi ustanavljanje ljudskih knjižnic, a iz svojih moči tega ne morejo storiti. Za sedaj bo pač najbolj potrebno sestaviti imenik slovenskih knjig in časopisov, ki so primerni za ljudske knjižnice. Kot vodilo pa bodi nam vsem: Vsaka naša šola mora dobiti v bližnji bodočnosti primerno ljudsko knjižnico.

Ko se bodo knjižnice med našim narodom oživele in mu bodo postale življenjska potreba, se bodo izeimile iz njih kar sama od sebe razna bralna, kmetijska in tudi druga

društva, ki bodo s svojimi shodi in zborovanji zopet močno dvignila duševno življenje in stanovsko zavest našega kmeta.

Takrat bodo ta društva v resnici kmetiška društva, ker jih bodo kmetje lahko sami vodili in upravljali, takrat bodo takšna društva tudi v resnici živela in delovala, ne pa samo životarila in umirala. Takrat se bo lahko govorilo tudi pri nas o organizaciji kmetiškega stanu, o kmetijskem programu naših poslancev in o drugih sličnih stvareh, ki jih že danes naglašajo napredni gospodarji drugih narodov. (Dalje.)

Pisarna.

XLVIII.

Vprašanje: § 97. def. šol. in uč. reda se glasi: „Določiti rede za odpustnico je stvar učiteljske konference.“ Prigodi se pa, da katehet pri tej izpitni konferenci razreduje učenca za nezadostno iz verouka. Ostali člani pa pridejo do zaključka, da zasluži učenec iz verouka red zadostno, ali pa se tudi pripeti obraten slučaj. Vprašam tedaj: Kdo ima pravico določiti red? Katehet sam, ali konferenca? Pravicoljub.

Odgovor: Po starem šolskem in učnem redu je imela domača učiteljska konferenca pravico, odločevati o tem, kakšen skupni napredek je napravil učenec v pretekli dobi, t. j. ali je zaslužil ali ne, da se pomakne v višji razred, oziroma v višjo skupino. Te določbe novi šolski in učni red ni izpremenil, kar se da posneti iz paragrafa, ki ga navaja vprašalec. Bede iz posameznih predmetov ima pravico določevati dotični učitelj sam, ki uči dotični predmet, če pri izpraševanju dotičnega učenca ni interveniral šolski voditelj. Ker pa nima šolski voditelj pravice, pri krščanskem nauku intervenirati, zato ima katehet sam pravico, določevati red temu predmetu. Če je pa red še tako slab, ima pa vendar konferenca pravico, da odločuje, da učenec pride z ozirom na druge dobre rede v višji razred, oziroma v višjo skupino.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v torek, dne 26. marca, ob osmih zvečer, v hotelu „Južni kolodvor“ učiteljski večer, ki bo pri njem predaval g. prof. dr. Fran Ilešič o temi: „Naš jezik in naša kultura.“ K mnogobrojni udeležbi vabi člane in prijatelje odbor.

Ljubljansko učiteljsko društvo je imelo v sredo, dne 6. t. m., kaj srečen večer. Zanimiv predmet „biološka metoda“ je združil tovarišice in tovariše v tako ogromnem številu, da je bila prostorna restavracijska dvorana hotela „Južni kolodvor“ docela zasedena.

Predsednik Dimnik pozdravi došle goste, tovarišice in tovariše, osobito predavatelja g. prof. Iv. Macherja. Burno pozdravljen od vseh prisotnih ožigosa g. prof. Macher staro, dolgočasno, opisovalno metodo, po kateri nam je opisana žival, rastlina ali rudnina prazen meh in popisuje nastanek biološke metode. Znani slovenski prirodopisec Erjavec je nehote v tem smislu opisoval krasno naravo. Njegovi opisi se bero kot roman. Učenca tako opisovanje ne utruja, učitelju pa da samostojnost. Junge je prvi pokazal s svojim spisom „Der Dorfteich“, kako je mladini vcepiti ljubezen do prirodopisja. Velik preobrat je pa provzročil Oton Schmeil s svojimi izbornimi knjigami.

Na opisih „gos“ in „gromača“ pojasni predavatelj, kako se podava po biološki metodi tvarina v višjih oddelkih ljudskih šol ter priporoča poučevati kolikor mogoče na živih objektih. V ta namen naj bo na šolskem oknu akvarij in terarij.

Glasno pritrjevanje poslušalcev je dokaz, da je predavatelj zadel pravo struno in da je že skrajni čas za odpravo stare šablone.

Predsednik se mu zahvali v krepkih besedah in ga prosi, nadaljevati v tej zanimivi stroki še prihodnje leto. Učiteljstvu pa priporoča, da bodi vsak učiteljski večer tako mnogoštevilno obiskan, kar bo v čast ne le posamezniku, temveč vsemu učiteljstvu. Prihodnji „večer“ bo tudi v teh prostorih v torek, dne 26. marca. Predaval bo g. prof. dr. Fran Ilešič. Na to zborovanje opozarjamo tovariše z dežele, ki se udeležijo naslednji dan zborovanja „Narodne Šole“ in „Vdovskega učiteljskega društva“.

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 3. t. m. v Šmartnem Udeležba jako dobra. Izjemo je delala samo ena štirirazrednica. Dve gospici sta se opravičili, drugi člani društva so bili vsi, razen onih omenjenih štirih neopravičenih.

Točno ob 11. uri je zborovanje pričel načelnik tovariš Kelc z nagovorom. Pozdravil je vse navzočnike, zlasti še novo pristopivšo kolegino gospico Ježovnikovo v Mozirju in pa kot gosta navzoči učiteljski soprogi gospe Kocbekovo in Kelčevo in gospico Wundlerjevo učit. ž. r. del. Gospici Trohi je čestital na dobro napravljenem izpitu učne sposobnosti.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja je med dopisi omeniti zlasti pismo učiteljskega društva v Kobjicah, v katerem nam tamošnji tovariši naznanjajo, da priredijo začetkom velikih počitnic skupen poučni izlet v našo dolino in na naše planine.

Z radostjo je sprejelo naše društvo to vest in se je sklenilo v tej zadevi še pravočasno vse potrebno ukreniti. Sprejeti hočemo tovariše po možnosti dostojno in jim biti vodniki za potovanja po našem okraju.

Nadalje o tem se bomo pogovarjali prihodnjič, ko zvemo natančen program izleta.

O shodu v Gradeu je na predlog tovariša Zemliča govoril tovariš Kocbek. Živahno in jedrnat je opisoval omenjeno veliko manifestacijo štajerskega učiteljstva, ki se je pa zaradi prevelike oddaljenosti od železnice in slabih prometnih sredstev ni udeležilo iz našega okraja več kot štirje učitelji.

V pokritje stroškov shoda se je po odboru določilo, naj vsak član učiteljstva v našem okraju plača po krono. Razen pet oseb so vsi storili svojo stanovsko dolžnost. Sklenilo se je, naj se preostanek naloži v hranilnico in porabi za eventualno kako enako organizacijsko zadevo.

Poročevalcu Kocbeku kakor tudi ostalim udeležencem graškega shoda se je predsednik iskreno zahvalil.

Nato je predaval tovariš Burdian o krajepisnih in zgodovinskih črticah šolske občine Šmartno pri Gornjem gradu. Obširen referat je prizadel referentu gotovo dosti truda in pozvedovanj. Pa ga je tudi temeljito sestavil. Burni živio-klici so govorniku pokazali, da je bilo zbrano učiteljstvo prav zadovoljno z izbornim poročilom.

O „Slovenski Šolski Matici“ je sestavil tovariš Šijanec poročilo. Omenil je na kratko o obnem zboru tega društva v Ljubljani o božičnih praznikih, nato v par potezah navedel vsebino letošnjih knjig ter končno kritično primerjal, koliko je članov te prekornostne institucije pri nas in koliko bi jih lahko bilo. Samo 16 članov je v našem okraju. Ko bi pa vsakdo storil svojo dolžnost, bilo bi jih lahko okoli 50.

Letos (za leto 1906.) so člani: 7 šol (manjka 5), 6 učiteljev (manjka 10), 1 učiteljica (manjka 12), nadalje je okrajna učiteljska knjižnica in javna ljudska knjižnica na Gorici.

Končno je poročevalec svetoval: Vsak navzočnik, ki še ni član S. Š. M. pristopi danes oficijalno.

Da pa ne ostane samo pri obljubi, naj tovariš poverjenik takoj danes od vsakega pobere vsaj po eno krono, pri drugem zborovanju pa zopet po eno krono, tako dolgo naj pobira, da spravi članarino vsega učiteljstva skupaj. Šole pa naj pristopijo kot ustanovniki.

Temu nasvetu se je takoj odzvalo in je upati, da v prihodnjem iméniku članov „Slov. Šol. Matic“ ne bomo pogrešali nobenega izmed nas.

Nato se je razgovarjalo glede razdelitve šolskih naznanil, glede sestavljanja računov kraj, šol. svetov, o nabiranju narodnih pesmi itd.

Predsednik je opomnil, da imamo prihodnje leto slaviti dvajsetletnico društva in da bo treba že letos kaj skleniti, kako slavimo to priliko.

Pred koncem zborovanja si izprosi besedo tovariš Kocbek, ki čestita predsedniku tovarišu Kelcu v imenu učiteljstva k imenovanju častnim občanom v Novi Štifi.

Sklene se prihodnje zborovanje prirediti dne 9. maja 1907. na Rečici. Če ne pridejo Rečičani k nam, pa gremo mi k njim.

Po dve in polurnem zborovanju je šlo učiteljstvo v Bojtenovo gostilnico obedovat. Postrežba je bila dobra in se je tam tudi nabiralo za „Učiteljski konvikt“ in za sklad ustanovnine „Učiteljskemu tiskovnemu društvu“.

Izmed govorov omenjamo onega g. predsednika o veliki noči od nas odhajajočemu priljubljenemu tovarišu gospodu Tušaku v slovo.

Govori — petje — godba na klavir — in na večer domov.

Bil je lep učiteljski dan!

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je imelo svoje zborovanje 7. t. m. v okoliški šoli na Ptujju. Krasen zimski dan je privabil 32 tovarišev in le — reci in piši — 8 tovarišic. Kaj je temu vzrok, da se nas kolegije tako izogibljejo? Kakšne predhodke imate proti društvu? Marsikatero zapazimo na dan zborovanja v mestu; ogleduje si razne trgovine, a toliko pa nismo vredni, da bi prišle v našo sredo. Pustite vse pomisleke doma ter pridite v krog svojih tovarišev, ki vas bodo sprejeli radostnega srca. Nanovo so društvu pristopili ti-le tovariši oziroma tovarišice: gdč. Stoček Ida in Mešek Ana od Sv. Marjete, g. Koren Martin iz Nove cerkve, gdč. Pintarič Marica in g. Selinšek Al. od Sv. Andreja Sl. g. in Kotzmuth Marica iz Manjšberga.

V vznešenih besedah je pozdravil tov. predsednik, gospod Fr. Žiher, v obilnem številu navzoče tovariše, bodreč jih h kolegijalnosti in skupnemu delu. Njegovemu krasnemu govoru so se odzvali poslušalci z burnim ploskanjem in dobroklici.

Tovariš g. Strelec nam je pokazal v poljudni besedi, kako je nabirati krajepisna imena, ki jih misli izdati „Slovenska Matica.“

Nato se je soglasno sprejela sledeča resolucija: „Dne 7. marca 1907. zbrano učiteljstvo pri zborovanju učiteljskega društva ptujskega okraja izraža svoje ogorčenje časopisom kakor so „Štajerc“ in „Slovenski Gospodar“. Ti časopisi pišejo proti šoli in vzgoji.

Posebno mora učit. društvo obžalovati, da so udje okr. šol. sveta tudi v tiskovnem društvu Štajerca. Ne morejo pa preprečiti ponatiska dopisov drugačno mislečih učiteljev okraja.“

Dodatno k tej resoluciji se še sprejme:

Učiteljstvo se obrača na svojega zastopnika v okr. šol. svetu, naj zastavi svoj vpliv, da se to ne bo več dogajalo. Zastopnik naj pa tudi takoj zahteva v seji okraj. šol. sveta, da se proti dotičnemu učitelju, ki piše o njem „Štajerc“, takoj uvede disciplinarna preiskava.

Tovariš Pesek nabere zopet od dotičnikov, ki niso bili v Gradeu, 11 K, s katerimi se zakrpajo luknje v blagajnici. Ko se še določi prihodnje zborovanje na dan 4. aprila in obljubi govoriti tovariš Pesek, zaključí predsednik krasno uspelo zborovanje.

F—6.

Književnost in umetnost.

Domače ognjišče. Tudi druga številka tega prepotrebne lista se odlikuje z lepo in zanimivo vsebino. Posebno bo zanimal članek tovariša Widra „Alkohol in tobak“, pa tudi „Domači zdravnik“ daje „Domačemu ognjišču“ stalno vrednost. — „Domačemu ognjišču“ obetamo lepo bodočnost. Naj se razširi po vseh kronovinah, kjer prebivajo Slovenci, potem mu bo mogoče povečati obseg in omogočiti večkratno izhajanje. Lahko bo mu tudi izpopolniti vsebino tako, da bo zadoščal vsem potrebam najširšega občinstva, da bo pravi vadecem celokupnemu slovenskemu ljudstvu. Da pride „Domače ognjišče“ do take veljave in do take bodočnosti, mu mora vse slovensko učiteljstvo vseh slovenskih kronovin gladiti pot v vse slovenske rodovine. Tu ne smemo poznati Kranjcev, Štajercev, Korošcev,

Primorcev — tu moramo imeti pred očmi le slovensko ljudstvo, ki ga ne ločijo nobene političke meje, temveč ki ga družijo v eno veliko enoto potreba duševne in gmotne osamosvojitve. In tu naj deluje učitelj kot apostol prosvete in napredka! S skupnimi močmi nam bo lahko mogoče, dvigniti število naročnikov na 18.000, kakor jih ima „Domoljub“. In tedaj bo bodočnost naša!

Nova knjiga. — O prvinah in spojinah. Osnovni nauki iz kemije, rudnoznanstva in hriboznanstva. S posebnim ozirom na hranitbo pitomih rastlin spisal Francišek Štupar, tajniški pristav c. kr. kmetijske družbe kranjske. Ljubljana. Natisnila „Učiteljska tiskarna“. 37 podob. 144 strani.

Ze zdavnaj se je v kmetijsko-strokovni literaturi živo čutila potreba po knjigi, ki bi kmetovalcem podajala vsaj najvažnejše nauke iz kemije. Kmetijski pouk, in sicer usten, v časopisih in v knjigah, se je zadnji čas tako lepo razvil in je obrodil toliko sadu, da vedoželjni kmetovalci z veseljem sezajo po poučnih strokovnih spisih, če jih le morejo dobiti. Pogosto pa se čujejo tožbe, in tudi časopisi so pisali o tem, kako jako se čuti nedostajanje sicer poljudne, a vendar toliko temeljite knjige o kmetijski kemiji, da bi se kmetovalec mogel iz nje naučiti vsaj temeljnih pojmov. Kolikokrat se sliši in čita o hranilnih snoveh, o dušiku, fosforovi kislini, kaliju i. t. d., ki jih potrebujejo rastline; o dušičnatih in nedušičnatih organskih snoveh i. t. d., ki jih potrebujejo živali, a kaj so te reči, iz česa so, kako so sestavljene, kje se nahajajo, kako se presnavljajo, o vsem tem se kmetovalci ne morejo poučiti, ker ni nikake take slovenske knjige. — Zgoraj omenjena knjiga je odpomogla temu nedostatku. Knjiga sicer ni obširna, vendar obseza vse, kar je kmetovalcu treba vedeti, posebno glede rastlinske hrane. V uvodu knjiga čitatelja uvaja v pouk. Kaže mu naravo v vsi raznovrstnosti, navaja prirodne sile ter razmotriva telesa, jih razstavlja in sestavlja, da pojasnjuje bistvo kemijskega pouka. Tako pripravljen čitatelj v naslednjem delu spozna 14 najvažnejših prvin in nekoliko spojin, ki jih delajo te prvine ter so za kmetijstvo večjega ali manjšega pomena. Kolikor je mogoče, se ta razmotrivanja naslanjajo na znane prikazni v narodi ter se pojasnjujejo s kemijskimi znaki. Kemijska pisava je sploh porabljena kot dobra pomočnica pri umevanju kemijskih spojin, a še bolj pri tolmačenju kemijskih presnov, ki bi jih bilo brez kemijskih črtežev le težko umeti. O presnavljanju je najprej navedenih nekaj splošnih primerov, da je mogoče razumeti presnove v zemlji, ki so koj za njimi obrazložene v knjigi. S tem je čitatelj spoznal mnogo snovi v zemlji in njih pomen, naslednja dva dela mu pa popisujeta rudnine in hribine, ki pri tvorjenju zemlje najbolj hodijo v poštev. Pri rudninah in hribinah se v prvi vrsti ozira na njih sestavo, iz česa so, kako prhne, kako se presnavljajo, kako razpadajo in kakšno zemljo dajo, torej je povsod povedano, kar kmetovalec najbolj zanima. Zadnji del pojasnjuje organske spojine. Če se že prej knjiga vseskozi ozira na sestavo posameznih snovi, je v tem delu ustrojstvo spojin še natančneje obdelano, ker je sestava organskih spojin bolj zamotana. Od preprostejših spojin knjiga polagoma prehaja do bolj sestavljenih, jih sporeja po podobnih skupinah, razmotriva njih ustroj ter obenem navaja njih pomen za življenje in posebno za kmetijstvo. Da je mogoče dobiti vsaj nekoliko pregleda čez to snov ter jo spoznavati tudi v notranjosti, je bilo treba privzeti nekaj spojin, ki bi s strogo kmetijskega stališča mogle izostati, a so sicer važne za življenje.

Iz tega pregleda je razvidno, da bo knjiga koristila onim kmetovalcem, ki so spoznali, da dandanes ne zadošča, da bi bil kmetovalec samo delavec, marveč mora biti preudaren gospodar, ki se ne zadovoljuje s tem, da bi videl le posledice, ampak hoče poznati tudi vzroke; služila bo pa tudi učiteljem, ki poučujejo kmetijstvo, in učencem kmetijskih šol.

Knjiga se dobiva v „Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Gradišče štev. 4, ter stane v tiskarni 1 K 50 h, po pošti pa 1 K 66 h.

Politiški pregled.

* „Slovenska Gospodarska Stranka“, katere glasilo je „Nova Doba“, objavlja svoj program, in sicer: 1. Narod je v današnjem stanju razvoja človeštva najnaravnejša skupina;

zato je sodelovanje na narodnostni podlagi najlože izvedljivo in najuspešnejše. 2. Boj med narodi je v prvi vrsti gospodarski boj. Uspešno ga bje le gospodarsko bolj razvit narod. — 3. Gospodarsko krepak narod se dviga neprisiljeno in hitro tudi kulturno. Blaginja je najvarnejše jamstvo za duševno neodvisnost. — 4. Narod se dvigne s tem, da se vsi sloji ki se žive z delom, gospodarski dvignejo. — 5. Svoje sile zajema narod iz sebe. On je izvor vseh pravic. On je suverenski. — 6. Stanovi so si med seboj enakopravni. Predpravice narodov, stanov ali posameznikov so krivične. — 7. Umetne meje kot nenaravne razdružujejo narodovo celokupnost. — 8. Naš politični cilj je narodova avtonomija. — 9. Kot maloštevilen narod stremimo za zblizanjem s sorodnimi narodi, v prvi vrsti z jugoslovanskimi in slovanskimi sploh. Zblizanje bodi gospodarsko, kulturno in končno tudi politično. — 10. Do pravega spoznanja in uporabe svojih sil nas privede izobrazba. — 11. Vsa izobrazba naj se vrši v zmyslu najnovejših pridobitev znanosti in vede. — 12. Sola odgovarjaj potrebam naroda in vzgajaj ga za socialno in gospodarsko življenje. — 13. Znanstvena in npravna vzgoja zahteva telesno zdravje in ukrepitev. — 14. Stremljenja naše politike je močna, vseslovenska gospodarska organizacija, ki naj bje z vsemi močmi in najracionalnejšimi pomočki brezobziren gospodarski boj proti vedno napredujočim tujcem na naši slovenski zemlji.

* **Občinski svet ljubljanski** je sprejel nov občinski volilni red, ki ima 4 volilne razrede: v 1. razred volijo plačevalci skupnega direktnega davka po 200 K, v 2. razred volijo tisti, ki plačujejo direktnega davka 50—100 K, v 3. razred volijo oni, ki plačujejo manj kot 50 K, v 4. razred pa vsi občani moškega spola, ki so dopolnili 24 let ter bivajo dve leti neprestano v Ljubljani.

* **V tržaškem deželnem zboru** je sprejet novi deželnozbornski volilni red, čigar namen je, oropati Slovence vsakega zastopstva. Volilni red je bil sprejet med nepopisnim viharjem, piskanjem in trobentanjem. Sprejetje je povsem protizakonito. Slovenski poslanci so nastopili z vso energijo. Posluževali so se v govorih tudi slovenskega jezika.

* **Jugoslovanska socialna demokracija** je postavila v 17 volilnih okrajih na Slovenskem svoje kandidate. Na Kranjskem kandidirajo v 6, na Goriškem v 2 okrajih, v tržaški okolici, v slov. volilnem okraju na Koroškem in v vseh sedmih slov. volilnih okrajih na Štajerskem.

* **Dvojna mera.** Ker so skrbeli v državnem zboru, da se volilna reforma odobri, so prejeli od cesarja: ministrski predsednik Beck veliki križ Leopoldovega reda, ministri Fořt, Marchet, Derschatta, Pacak in Prade tajno svetništvo, ministri Klein, Korytovski, Bienert, Auersperg in Dzieduszyski red železne krone I. vrste! Delavci, ki so demonstrirali za volilno reformo ter skrbeli, da jo poslanci in vlada niso odstranili z dnevnega reda, so bili zaprti in kruto kaznovani. Češki socialni demokrati izkazujejo sledeče žrtve za volilno reformo: tri mrtve, 320 težko ranjenih, 3159 toženih, 2748 obsojenih na 102 leti, 9 mesecev in 29 dni ječe in na 8806 kron kazni, 318 prepovedanih shodov, 212 konfiskacij, 55 urednikov listov je bilo toženih ter obsojenih na 6 mesecev in 27 dni zapora ter na 785 kron globe. V Galiciji jih pa še sedaj c. kr. sodniki obsojajo v ječe zaradi manifestacij za onoisto volilno reformo, zaradi katere so ministri, ki so jo uveljavili, dobili visoka odlikovanja! — To je pristna avstrijska dvojna mera!

* **Sovražniki glagolice.** V reškem „Novem Listu“ čitamo v dopisu iz Dalmacije med drugim: „Po paragrafu VIII. najnovejših odločb glede rabe glagolice vsak latinski duhovnik, nastavljen v naših župnijah, lahko privatno bere mašo latinsko, a mi v njihovih nikakor ne moremo glagoljati. Odredba z dne 5. avgusta 1898. je tozadevno pravičnejša. Toda ta ne zadoštuje. Po IX. paragrafu mora vsak latinski duhovnik v naši cerkvi maševati v latinici. Duhovnik glagoljaš pa ne sme niti privatno drugje maševati v glagolici, nego samo v svoji cerkvi. Ako pride v Zagreb, Zader, Splet, Dubrovnik ali druga mesta, je — suspendiran; ne sme več maševati. To je sramota, ki pobija naše svečeništvo in naš narodni amanet. Pred nekaj leti je prišel duhovnik iz orient v Zader in Trst ter svobodno maševal po svojem iztočnem obredu. V Rimu vsako leto posvete na stotine duhovnikov raznih jezikov in obredov. Nikomur ni

zabranjeno maševati po svojem jeziku in obredu. Samo glagoljašu je prepovedano. Rimska kurija je proklela edino naš jezik in ga pognala v najskritejša mesta.

* **Tiskovni zakon za Bosno in Hercegovino.** Novi tiskovni zakon za Bosno in Hercegovino je že dobil cesarsko potrjenje. Odpravljena je preventivna cenzura, a zahteva se od vsakega dnevnika in tednika znatno kavejio, česar doslej ni bilo. Prvi odtiski se morajo predložiti državnemu pravdnistvu, ki ima pravico konfiskacije.

* **Djakovskim škofom** bo baje v kratkem imenovan posvečeni škof dr. Angel Voršak, sedanji kapitularni vikar djakovske škofije.

* **Svobodna Bolgarija.** Med zakoni, ki jih je v zadnjem času sklenilo sobranje, je zanimiv zlasti oni o reformi ljudskega šolstva, ker izkuša z njim vlada zajeziiti med ljudskimi učitelji prevladojoči socializem. Poglavitna določba tega zakona je, da imajo vbodoče občinske uprave same pravico, imenovati, oziroma odstavljati učitelje. Občine so bile namreč vedno najhujše nasprotnice socialističkih učiteljev in izročena jim bo torej z novim zakonom usoda takih učiteljev na milost in nemilost.

* **Preganjanja poznanjskih Poljakov.** Originalno sredstvo so izumili pruski hakatisti, da zatro bojkot poljskih otrok. „Posener Tagblatt“ poroča, da so profesorji na gimnaziji v Nakelu izključili tri poljske gimnazijce, ker so njihovi očetje zagovarjali šolski bojkot. „Dziennik Poznanjski“ javlja, da nameravajo šolske oblastnije izključiti vse tiste učence, katerih mlajši bratje in sestre se udeležujejo šolskega bojkota. Na podlagi tega odloka so izključili nekega poljskega gimnazijca iz gimnazije v Deutsch-Eylanu v zahodni Prusiji.

Vestnik.

35letna službena doba. § 56. državnega zakona o ljudskih šolah z dne 14. maja 1869. pravi: „Vsi učitelji... imajo pravico do pokojnine ter se naj v tem oziru z njimi sploh ravna po tistih pravilih, ki veljajo za državne uradnike.“ Ker so državnim uradnikom priznali 35letno službeno dobo, morajo torej izpremeniti tudi učiteljski pokojninski zakon. Radovedni smo, ali bo storila vlada svojo dolžnost ter predlagala v prihodnjem zasedanju deželnega zbora, naj se tudi učitelstvu skriči službena doba na 35 let.

Učiteljski dobrotniki. „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ je darovala posojilnica v Žužemberku 30 K. Bog plati! Tovariše, ki imajo zvezo z odborniki posojilnice v dotičnem kraju, ali pa so celo sami odborniki posojilnice, prosimo, da zastavijo pri razdelitvi dobička svoj vpliv na korist konviktu.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali ti-le tovariši in tovarišice: Avgusta Erbežnik iz Dev. Mar. v Polju; Fran Őrnagoj in Amalija Slatnar z Barja; Anton Javoršek, Ana Moos in Vida Levec iz Šiške; Fran Kuhar in Terezija Bolč iz Domžal; Josipina Ambrožič iz Čateža ob Savi; A. Sežun in P. Brezovšek iz Rovt pri Logatecu; Fran Kozjak, M. Pelko, B. Junis, Fr. Jankovič, M. Garbais in P. Šusteršič, vsi iz Toplic pri Zagorju ob Savi; Fran Zore iz Šmartna pri Kamniku; Ivan Petrovčič iz Kranjske gore; J. Adlešič in Florijan Rozman iz Krškega; Klementina Pikel iz Zaloga pri Cerkljah. — Anton Marčelj iz Brezovice pri Materiji; Ivan Grahli iz Štanjela na Krasu; Anton Grmek od sv. Ivana pri Trstu; Fran Križman in Cecilija Fajgelj iz Šempasa; Anton Gruntar iz Vrsnega; Stefan Ferluga, Josipina Piščanec, Ivana Sancin, Milka Logar in Martin Furlan, vsi iz Opčine pri Trstu z geslom: „To svotico malo mi damo radi, — zato, da v Ljubljani se zgradba zgradi, — ki bode gotovo nam v čast in penos, — ker trgamo zanjo si 'z ust kruha kos.“ (Agul Ref.); Marica Bepič iz Poniken pri Slapu ob Idriji; Anton Masle iz Bicmanj; Josip Rakovšček, Albina Gerželj in Peter Kogoj, vsi iz Cerknega; Adolf Peršič iz Vojstane pri Gorici; Alojzija Urbančič, Zofija Vilhar in Justina Mihelj, vsi iz Mirna pri Gorici z geslom: „Naprej!"; Peter Nemič iz Loma pri Sv. Luciji ob Soči. Vsa čast za-

vednemu primorskemu učiteljstvu! — F. Kocbek in A. Šijanec iz Gornjega grada; Lovro Serajnik jun. iz Prihove pri Konjicah; F. Jelovšek iz Virštanja pri Podčetrtku. S Štajerskega pogrešamo še mnogo tovarišev in tovarišic, ki še niso plačali letnine. Le naprej!

„Domače ognjišče“ naj roma od hiše do hiše! Tovarišice in tovariši, širite „Domače ognjišče“ in pridobivajte mu novih naročnikov! Tak list je za učiteljski stan zelo važen in v današnjih časih nujno potreben. Torej le med ljudstvo z njim!

Prošnja. 1. številko „Domačega ognjišča“ smo poslali na ogled vsem, ki so nam poslali naslove ter nam je vsled tega ta številka popolnoma pošla; oglašajo se pa naročniki-plačniki, ki jim pa ne moremo postrči s 1. številko; zato prosimo tovariše, da nam blagovolijo vrniti 1. številko tistih strank, ki ne mislijo postati naročniki „Domačega ognjišča“. Prosimo!

Beseda da besedo. „Učiteljski Tovariš“ sprejema tudi inserate. Za taka oglasila pa izdá beseda več, kakor pismena prošnja. Zato prosimo p t učiteljstvo, da za inserate v „Učiteljskem Tov.“ ustno posreduje pri trgovcih, tovarnarjih itd. Čim več bo imel „Tovariš“ inseratov, tem laglje in ugodneje bo njega stališče.

Roditeljski večer priredi vodstvo II. mestne deške šole v soboto 16. t. m. ob polu 7. zvečer v šolski telovadnici na Cojzovi cesti. Vspored: 1. Nagovor šolskega vodje. 2. O pokornosti (ubogljivosti) otrok — govori učitelj Janko Likar. 3. Razgovor učiteljev s starši. — K temu večeru se prijazno vabijo starši in vsi drugi, ki se zanimajo za vzgojo otrok.

Roditeljski večer, ki ga je priredil učiteljski zbor prve mestne šole dne 9. t. m. je bil zopet prav dobro obiskan ter se je obnesel kar najbolje. Šolski vodja Dimnik pozdravi toplo vse prisotne, osobito matere, ki imajo prav ob tem času največ posla doma, a prihajajo vendar rade k roditeljskim večerom. To izpričuje, da jim ugajajo predavanja, da spoštujejo učitelje svojih otrok in da ljubijo svoje otroke. Ko na dveh zgledih dokaže, kaj vse vzmore materinska ljubezen, povabi tovariša L. Jelenc, da predava o temi: „Kriva vzgoja otrok je slabih časov mati.“ Predavatelj je rešil nalogo v občo zadovoljnost. Poslušalci so sledili nad vse zanimivemu predavanju z največjo pazljivostjo ter so izrazili ob sklepu svojo zadovoljnost z viharnim pritrdjevanjem in rokoploskom. V podrobnosti jako vestno sestavljenega predavanja se na tem mestu ne bomo spuščali, ker bo priobčeno celotno poročilo v „Domačem ognjišču“. Šolski vodja se predavatelju v imenu vseh prisotnih prav toplo zahvali na strokovnjaškem poročilu, staršem pa poklada na srce, da se ravna po teh naukih, kar bo gotovo v srečo in blagor njih otrokom. Na to zaključí tretji roditeljski večer, ki je zadnji v tem šolskem letu. Zahvaljevaje starše na obilni udeležbi, jih povabi, da se udeleže šolarskega izleta, ki bo mesca majnika na Rožnik ter poudarja, da bo učiteljski zbor vse potrebno ukrenil, da se bodo zabavali otroci in starši. Ko se je med poslušalce razdelila se brošura: „V boj proti alkoholni kugi!“, so se starši polagoma razšli ter izražali željo, da bi se v prihodnjem šolskem letu nadaljevalo z roditeljskimi večeri, kar se jim je, seveda, dragevolje obljubilo. Omenimo naj še, da je g. Jelenc staršem ob sklepu svojega poročila prav toplo priporočil „Domače ognjišče“. Roditeljskemu večeru so med drugimi prisostvovali tudi gg. magistratni svetnik Evgen Lah, c. kr. okr. šolski nadzornik Anton Maier, profesor dr. Žmave i. dr.

Dvojna mera. Govori se, da dan 26. marca za ljudsko-šolsko mladino ne bo pouka prost. Prosimo pristojne šolske gosposke, da izposlujejo tudi za ljudskošolsko mladino to, kar je dovoljeno srednješolski mladini. Prosimo!

Umrl je nagloma dne 11. t. m. tovariš Fran Pápa, nadučitelj v Škofji Loki. N. p. v m.!

Čebelarški shod. 19. t. m. ob 2. uri popoldne se vrši čebelarški shod v šoli na Primskovem pri Kranju. Predavali bodo štirje tovariši nadučitelji, in sicer: gg. Likozar, Luznar, Rojina in Humek. Sosedni tovariši, ki se zanimajo za čebelarstvo, naj se udeleže shoda v obilnem številu.

Ustanovni čebelarški shod. 25. t. m. ob 2. uri pop, se vrši ustanovni čebelarški shod pri g. Kajetanu vitezu pl. Premersteinu, veleposestniku in županu v Jeličnem vrhu pri Idriji. Predava tovariš nadučitelj Likozar.

Iz seje c. k. okr. šol. sveta v Tolminu. Petletnino dobijo: Trebše A., naduč. na Srpenici, Vuga V., učit.-vod. v Idriji; Prijatelj J., naduč. na Grahovem in Peternej F., učitelj-vod. v Šebreljah. Zavrne se prošnja ene uč. kandidat. za sprejem; istotako se zavrneta prošnji dveh četrtoletnikov za podporo Vodstvo šole na Žagi dobi 40 K in ono v Cerknem 50 K za nabavo knjig šolski knjižnici. Eden učitelj-vod. dobi podporo 100 K. Sklenilo se je predlagati pomnoženemu šol. svetu razširjenje enorazrednice v Breginju in na Grahovem v dvo.azrednici. Zavrne se prošnja enega učitelja-voditelja za lokalno podporo. Pouk šolskega dneva 26. t. m. se nadomesti s prvim četrtkom v aprilu tako, da bodo trajale velikonočne počitnice od 24. marca do vštete 2. aprila. Vse šole v okraju dobe vzorce umetnih gnojil in navodilo o njih uporabi. R.

Drugi roditeljski večer priredi krško učiteljstvo dne 16. t. m. ob 7. uri zvečer v telovadnici meščanske šole v Krškem. Vzpored: 1. K. Humek: Zidarsko gradivo. Poljudno-poučno, s 50 skioptičskimi slikami združeno predavanje. 2. Lj. Stiasny: Nevednost je najdražja reč v deželi. Vstop prost. Posebna vabila se ne izdajo. — K obilni udeležbi vabita ravnateljstvo meščanske šole in vodstvo ljudske šole.

Listnica uredništva.

: Prihodnjič, danes ni prostora. Pozdravi! — Str. v G. Vaši želji ustrezemo, čim dobimo potrebne podatke. — Zavedno učiteljstvo prosimo, naj v lastnem interesu širi in priporoča naš list!

Naročajte samo pri tvrdkah, ki objavljajo oglase v našem listu! Pri naročilih se sklicujte na oglase našega lista!

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 568. Kranjsko. (41) 1

Na petrazredni ljudski šoli v Postojni se razpisuje s tem mesto učitelja v stalno nameščenje.

Pravilno opremljenje prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 12. aprila 1907.

Prosileci, kateri v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim spičevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni, dne 11. marca 1907.

En ali dva krepka, zdrava

vajenca

(38) 2—2

se sprejmeta takoj v kovaško delavnico.

Dopisi na Andrej-a Kapus, kovaškega mojstra v Lescah (Gorenjsko) ali na šolsko vodstvo v Lescah.



Poskusite
in priporočite
≡ izdelke ≡

Vydrove tovarne hranil
v Pragi VIII. Cenovnik zastoj.

Naznanilo. ↗

Vljudno naznanjam, da sem prevzela

gostilno „pri Golobčku“

v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 26.

Točila bom izboren „Colaričev cviček“, ki se je na vinski razstavi v „Mestnem domu“ in na planinskem plesu tako priljubil, da so ga mnogobrojni obiskovalci najprej izpili in ga je bilo treba nato poslati v „Mestni dom“ še dva nadaljna soda; liter velja 48 kr.; goriška rebula 44 kr. in refoškati 40 kr. Dobiva se tudi pristen kraški teran iz Dutovelj pri Sežani. Vsa vina so garantirano pristna in jih dobavlja zame naravnost producent. — Vrček Gōškega marčnega piva, ki je vedno sveže, velja 10 kr.

Skrbela bom tudi za okusno pripravljena gorka in mrzla jedila. — V gostilni so trije lepi, ventilirani lokali; eden je s posebnim vhodom. Na zahtevo se uredi posebna soba za čestite gđe učiteljice in gg. učitelje.

Podpirala bom po možnosti tudi „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“.

Za mnogobrojen obisk se vdano priporoča

Marija Kovač

prej samostojna kuharica in pozneje najemnica „Perlesove“ restavracije.

(42) 3—1

Neobhodno potrebno za vsakega učitelja in učiteljske knjižnice:

Levec Janez: **Lepopisne vaje.** Navodilo za pisanje brez lineature. K 2.—

Maier Anton: **Učne slike iz domoznastva.** (Podrobni učni načrt za III. šol. leto.) K 1.40.

— **Učne slike iz nazornega nauka** za I. in II. razred. Drugi natis. K 2.50.

— **Učne slike iz zemljepisja.** „Vojvodina Kranjska“. K 2.—

— **Učne slike iz prirodoslovja** za III., IV. in V. razred. (Podrobni učni načrt.) K 2.50.

— **Učne slike iz zemljepisja.** „Avstrija“. (Podrobni učni načrt.) K 1.50.

Majeen Gabr.: **Metodika zemljepisnega pouka v ljudski šoli,** razkazana na svojem razvoju. K 2.—

Stiasny Ljudevit, **Prva zbirka učnih slik.** K —70.

— **Druga zbirka učnih slik.** K 1.—

— **Tretja zbirka učnih slik.** K 1.50.

— **Četrta zbirka učnih slik.** K 1.50.

Vedno v zalogi knjigarne:

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani. (40) 3—1

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka
v PRAGI

(20) 26-5

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapitali l. 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življenjskih oddelkov l. 1905	206.296 40
V vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37 letni dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop banke „Slavije“
v Ljubljani,
Gosposke ulice št. 12.

Pravkar izšlo!

Novo!

Stenski zemljevid Primorskega

v merilu 1:130.000

priredil (33) 4-3
profesor **Fr. Orožen.**

Cena: na platno razpet v mapi 42 kron, s palicama 44 kron.

Nadalje priporočam:

C. F. Bauer:

Vojvodstvo Kranjsko.

(Slov.-nemško.) Cena na platno razpet v mapi 16 K, s palicama 18 K.

V. v. Haardt-Rutar in Orožen:

Monarhija Avstro-Ogrska.

Na platno razp. 13 K, s pal. 15 K.

V. v. Haardt-Orožen:

Stenski zemljevid Evrope.

Na platno razp. 15 K, s pal. 17 K.

V. v. Haardt-Orožen:

Stenski zemljevid Polut.

Na platno razp. 18 K, s pal. 20 K.

V. v. Haardt-Orožen:

Stenski zemljevid Palestine.

Na platno razp. 16 K, s pal. 18 K.

Hözlzlovo zemeljsko oblo.

Cena v zaboju spravljene 16 K.

Zemljepisni atlas za ljudske
šole

s slovenskim učnim jezikom, predelala
prof. Sim. Rutar in Fr. Orožen.

Izdanje I. s 7 zemljevidi K — 60

Izdanje II. s 14 zemljevidi „ 1-40

L. SCHWENTNER

knjigotržec v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Ustanovljeno 1842.

Električna sila.

Telefon 154.

BRATA EBERL

(8) 52-11 tovarna oljnatih barv, laka in firneža
v Ljubljani, Miklošičeve ulice št. 6
nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi
njiju priznana najboljši, črni, medli

lak za šolske table.



Ivan Jax in sin
Ljubljana,
Dunajska cesta št. 17.

(23) 12-3

Velika zaloga

dvokoles, šivalnih in
pisalnih strojev.

Ceniki zastonj in poštnine prosto.



Za pomladno in letno
sezono

priporočam svojo bogato

zalogo trpežnega in finega
sleškega sukna

V nadi, da me cenjeno učiteljstvo podpira s svojimi naročili, zatrjujem istemu, da mi bo prva skrb, da postržem vsakomur z najboljšim blagom po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

(39) 3-2

Ludovika Likarjeva, trgovka s suknom
Grahovo pri Rakeku, Notranjsko.

NB: Vzorci se pošiljajo franko.

G. ČADEŽ

Mestni trg št. 14.

(poleg stare g. Urbančeve trgovine)

priporoča v veliki izberi

klobuke, cilindre in čepice;

tudi raznovrstno (1) 52-11

moško perilo, kravate itd.

po zmernih cenah.

Za gg. učitelje 10% popusta!

Ravnokar izšlo!

Stenski zemljevid Primorskega.

Privedil profesor Fr. Orožen.

Mera: 1 : 130.000

Cena: na platno nalepljen in mapa K 42.—
" " " s palicami K 44.—

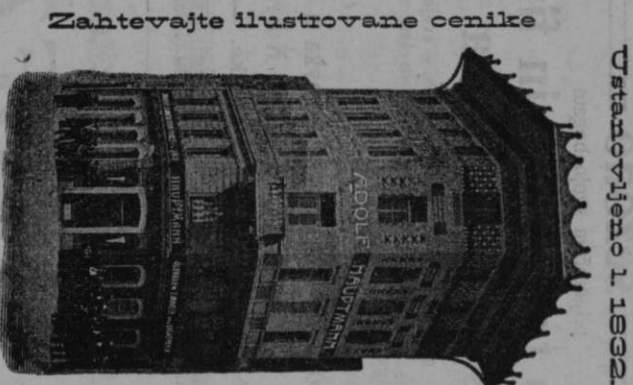
Dobi se v knjigarni

I. pl. Kleinmayr & F. Bamberg

v Ljubljani,

Kongresni trg št. 2.

(37) 3—3



Zahtevajte ilustrovane cenike

Ustanovljeno l. 1832.

Ne spustite jih v oči brezhibne ynosto.

LAK za bolske table, OLJE proti prahu, pri-
črn in medel znano najboljše

prodaja

(16) 50—9

Adolf Hauptmann,

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka
in stekarskega kleja

v Ljubljani.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

opekarna in tovarna peči

ponudijo vsako poljubno množino patentiranih

zarezananih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangfalzziegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najličnejše, najcenejše in najpreprostejše strešno
kritje.

Vsak strešnik se zamore na late pribiti ali pa z žico privezati, kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru in burji.

Vzorce in prošpekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba.

(36) 30—3

Sprejmejo se zastopniki.

